

COLEGIUL TEHNIC *IOAN C. ȘTEFĂNESCU*

PSIHOLOGIE
suport de curs pentru clasa a X-a,
an școlar 2020- 2021

autor:
prof. Elena-Mirela Vasile

IAȘI

ATENȚIA

I. Definiție și caracterizare

1. Atenția = fenomenul psihic de activare selectivă, de concentrare, orientare a energiei nervoase pentru a optimiza activitatea psihică.

2. Formele atenției:

A. După direcția de orientare

- a) atenția externă - obiectul este exterior nouă;
- b) atenția internă - obiectul este în plan mental (introspecție, meditație)

B. După intenționalitate:

- a) atenția involuntară - declanșată de stimuli noi, neprevăzuți, șocați
- b) atenția voluntară - presupune orientarea voită către un obiect;
- c) atenția postvoluntară - bazată pe deprinderea de a fi atent.

II. Insușirile atenției

1. Volumul = cantitatea de obiecte sau fenomene care poate fi cuprinsă simultan și clar în câmpul atenției.

2. Stabilitate = menținerea orientării și concentrării activității psihice pentru un interval de timp mai mare.

3. Concentrarea = exprimă gradul de intensitate a orientării și a organizării activității psihice.

4. Mobilitatea = capacitatea persoanei de a comuta rapid atenția de la un obiect la altul.

5. Distributivitatea = exprimă capacitatea persoanei de a îndeplini simultan două sau mai multe operații sau acțiuni.

Cap II Structura și dezvoltarea personalității

Caracterizare generală a personalității

I. Definiții

1. Gordon Allport:

Personalitatea = organizarea dinamică în individ a acelor sisteme psiho-fizice care îi determină gândirea și comportamentul.

2. Norbert Sillamy

Personalitatea = elementul stabil al conduitei unei persoane, ceea ce o caracterizează și o diferențiază de alte persoane.

3. Termeni cheie

a) Individ = "totalitatea elementelor și însușirilor bio-psiho-fizice (înnăscute sau dobândite) care se integrează într-un sistem pe baza mecanismelor adaptării la mediu.

- se aplică tuturor organismelor vii.

b) Persoană - desemnează individul uman concret.

II. Caracterizare generală

1. Elemente comune în definițiile personalității

a) fiecare individ are o personalitate unică și originală;

b) ansamblul trăsăturilor de personalitate rămâne stabil o perioadă mare de timp și se manifestă constant în conduită.

c) există trăsături tipice de personalitate - proprii tuturor oamenilor indiferent de timp și loc.

d) personalitatea îmbină trăsături generale (date de umanitate) și trăsături particulare (date de individualitate).

2. Ce sunt trăsăturile?

= caracteristici generale, relativ stabile și de durată, care permit explicarea și evaluarea comportamentelor.

- o trăsătură este indicată de predispoziția de a răspunde la fel la o varietate de stimuli.

3. Modelul lui Gordon Allport privind organizarea personalității:

a) trăsături cardinale (2-3) - domină și controlează comportamentul;

b) trăsături principale (10-15) - recunoscute cu ușurință la o persoană, fiindu-i caracteristice;

c) trăsături secundare - slab exprimate, și ca atare greu de identificat.

TEMPERAMENTUL

1. Definirea temperamentului;

2. Caracteristici ale temperamentului;

3. Tipologiile temperamentale și caracterizarea acestora

1. TEMPERAMENTUL – este latura expresivă a personalității

– este latura dinamico-energetică a personalității

2. CARACTERISTICI ALE TEMPERAMENTULUI

Temperamentul este înăscut – particularitățile sale țin de structura somatică, de sistemul nervos.

Temperamentul evoluează – el nu se manifestă în același mod pe tot parcursul vieții începând de la naștere.

Nu există temperamente bune sau rele.

Nu există temperamente pure – etimologia latină a cuvântului sugerează că tempera temperare = amestec.

Temperamentul este o particularitate foarte generală a personalității

3. TIPOLOGII TEMPERAMENTALE

A. Medicii antichității Hipocrate și Galenus – prin combinarea – temperare, a celor patru umori sau substanțe primare ale corpului uman: sânge - sangvin, bila galbenă - coleric, limfa - flegmatic și bila neagră – melancolic.

B. Psihiatrul german E. Kretschmer – face relația dintre aspectul somatic și manifestările temperamentale, astfel identifică patru forme ale temperamentului.

Pignicul – ciclotin (scund, bondoc, îndesat, extravert, vioi dinamic;

Astenicul – schizotin (interiorizat, filiform, longilin);

Atleticul (alură sportivă, armonios dezvoltată, direct și deschis în manifestări)

Displasticul (prezintă malformații corporale cu efecte variabile în plan temperamental)

C. Medicul și psihologul american W. Sheldon pornind de la cele trei straturi constitutive ale embrionului (endoderma, mezoderma și ectoderma) a desprins trei tipuri biocorporale și tot atâtea tipuri temperamentale.

Din endodermă se desprind două forme: endomorful ca biotip și viscerotonul ca tip temperamental (nevoia de odihnă, dependență de aprobarea socială etc);

Din mezodermă – biotipul mezomorf și tipul temperamental somatoton (activ, energetic, aventurier etc.);

Din ectodermă – se dezvoltă biotipul ectomorf și tipul temperamental cerebroton (interiorizat, izolat, inhibat etc.)

D. I.P. Pavlov pornind de la trei indicatori: FORȚA, ECHILIBRUL și MOBILITATEA proceselor nervoase fundamentale – EXCITAȚIA și INHIBIȚIA

FORȚA – rezistența la oboseală nervoasă, la solicitări intense, la factorii majori de stres:

PUTERNIC

SLAB

MOBILITATEA – ușurința cu care se trece de la o stare la alta, rapiditatea și flexibilitatea adaptării la situații noi:

MOBIL

INERT

ECHILIBRUL – raporturile de forță între excitație și inhibiție:

ECHILIBRAT

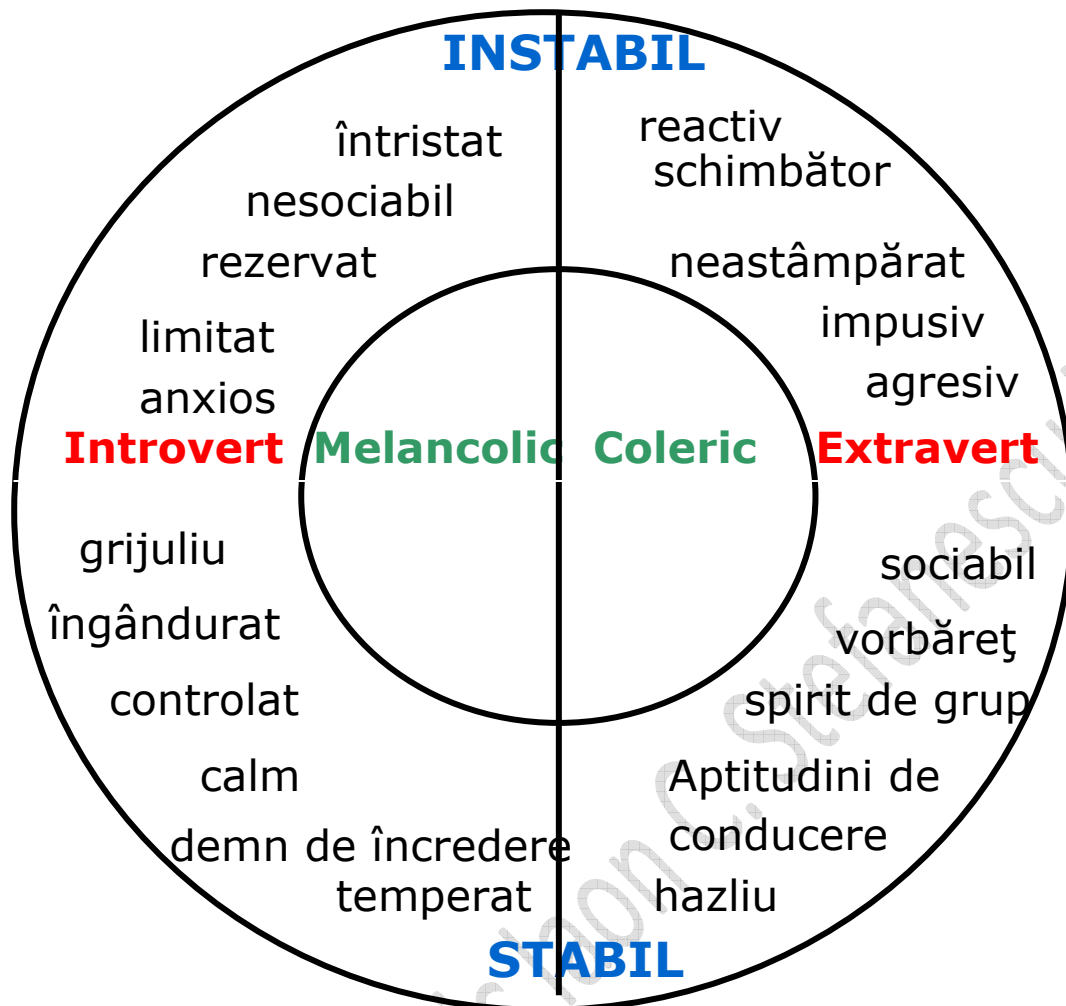
NEECHILIBRAT (excitabil sau inhibat)

E. C.G. Jung – propune abordarea temperamentului în funcție de orientarea individului spre lume sau spre propria persoană.

EXTRAVERTUL – este individul orientat spre exterior, este sociabil, caută emoții puternice, își asumă riscurile, acționează sub impulsul momentului, este impulsiv și îi place schimbarea, este un optimist, îi plac distracțiile, este superficial cu propriile sentimente.

INTROVERTUL – este liniștit, introspectiv, izolat, rezervat, distant, prudent, preferă o viață organizată, își controlează și cenzurează sentimentele.

F. Psihologul englez H.J. Eysenck – pornind de la teoria lui Jung, face relația cu teoria fiziologică, a stabilității și instabilității neuropsihice și căutând să păstreze și noțiunile temperamentale preluate din teoriile antichității despre temperamente a redat printr-o hartă temperamentală o viziune mult mai completă a acestora.

APTITUDINILE

1. Definirea aptitudinilor;
2. Caracteristici ale aptitudinilor;
3. Clasificarea aptitudinilor.

1. Aptitudinile = ansamblul de însușiri de ordin instrumental-operațional care diferențiază oamenii între ei în ceea ce privește maniera de desfășurare a diferitelor activități și, mai ales, în ceea ce privește randamentul cantitativ și calitativ al acestora.

2. Caracteristici ale aptitudinilor

- Nu orice însușire psihică este aptitudine, ci numai aceea care favorizează desfășurarea unei activități cu rezultate supramedii;

- Aptitudinea diferențiază indivizii între ei, elementul principal constituindu-l randamentul cantitativ și calitativ;
- Nivelul de dezvoltare și funcționare a aptitudinilor poate fi analizat și evaluat după următorii indicatori ai comportamentului acțional: rapiditate, volum, precizie, originalitate, eficiență;
- Aptitudinile conduc la dezvoltarea eficientă a deprinderilor, priceperilor și cunoștințelor.
- “Capacitatea este aptitudinea plus câștigul ei în calitate, venit prin exercițiu” (Fl. Ștefănescu Goangă);
- Talentul este forma superioară de dezvoltare a aptitudinilor, precum și combinarea lor originală care asigură creația de valori noi și originale;
- Geniu – genialitate este nivelul cel mai înalt de dezvoltare a aptitudinilor manifestate într-o activitate creatoare de importanță istorică pentru viața societății și procesului cunoașterii.

Rolul eredității și mediului în formarea și dezvoltarea aptitudinilor

1. Aptitudinile sunt înăscute – F. Galton – “Characterul ereditar al geniului” – prin metoda genealogiilor;
2. Aptitudinile sunt dobândite – prin activitatea de învățare – metoda gemenilor;
3. Aptitudinile, deși depind și de ereditate, sunt influențate în mare măsură de factorii de mediu și de educație;
4. Interacțiunea factorilor ereditari și a factorilor de mediu –
 - Factorii ereditari nu au rol de determinare, ci de condiționare a aptitudinilor, iar acestea se referă la ansamblul de dispoziții sau predispoziții, cum ar fi: particularități morfofuncționale ale organelor de simț, tipul de sistem nervos, particularități ale aparatului fonator, particularități ale sistemului osteomuscular, etc.
 - Factorii de mediu – educaționali sunt factorii de determinare a aptitudinilor. Un rol important îl are activitatea susținută, al angajării personalității pe linia activității creatoare.

3. Clasificarea aptitudinilor

➤ **După structura și gradul lor de complexitate:**

1. Aptitudini simple – se referă la o serie de însușiri dezvoltate peste medie, care permit desfășurarea cu un randament sporit a unor activități. Exemplu: sensibilitate kinestezică, acuitate vizuală, distribuția atenției, discriminarea culorilor etc.
2. Aptitudini complexe – rezultă din îmbinarea și organizarea specifică a unor aptitudini simple și nu doar din însumarea acestora.

➤ **După specificul activității solicitante:**

1. Aptitudini speciale – sunt necesare pentru desfășurarea anumitor activități cu ahitectonică operațional-funcțională specifică. Exemplu: aptitudini tehnice, științifice, matematice, artistice, sportive, literare etc.
2. Aptitudini generale – sunt cele care participă și ajută la desfășurarea cu succes a mai multor forme de activitate. Exemplu: inteligența, spiritul de observație etc.

Aptitudinea și succesul profesional

Psihograma – este un document care cuprinde aptitudinile pe care trebuie să le dețină cel ce vrea să îmbrățișeze o anumită profesie. Ea face parte din profesiogramă și este utilizată în activități precum:

- Orientarea și consilierea școlară;
- Orientarea și consilierea vocațională;
- Selecția profesională;

➡ Formarea profesională.

În cazul în care în cadrul unei profesiograme nu există psihogramă, atunci vor fi prezentate o serie de inaptitudini – ce constituie piedici serioase pentru practicarea profesiei. Acestea pot fi:

1. absolute – prezența lor împiedică fundamental buna desfășurare a activității;
2. relative.

TEORII ALE INTELIGENȚEI

I. Teoria genetică

1. Propusă de Jean Piaget - insistă pe construirea inteligenței
2. Ideea de bază : - oamenii trebuie să se adapteze la mediu prin intermediul a două procese: -
ASIMILAREA = încadrarea noilor cunoștințe
- ACOMODAREA = crearea de noi informații.

3. Precizează patru etape ale evoluției cognitive umane

A Stadiul senzorio-motor (0-2 ani)

- copiii descoperă legături între ceea ce percep și propriile acțiuni
- ei conștientizează că obiectele există, chiar dacă nu se mai văd.

B. Stadiul preoperațional (2-7 ani)

- copiii deprind mersul și limbajul
- apare un tip de gândire cauzală
- încă amestecă realul cu imaginarul;
- văd lucrurile numai din proprie perspectivă.

C. Stadiul operațiilor concrete (7-11 ani)

- copiii încep să aplice reguli logice
- achiziționează clasificarea și conservarea proprietăților fizice ale obiectelor
- copilul are nevoie de corespondent în realitate;
- inteligența este acum inductiv-logică și concretă.

D. Stadiul operațiilor formale

- tinerii lucrează cu concepte abstracte;
- fac operații cu operații;
- apelează la raționamente deductive.

II. Teoria psihometrică

1. Este o consecință a nevoii de a diferenția oamenii:
2. Charles Spearman -
-a analizat performanțele unor oameni în realizarea unor sarcini
3. Succesul lor depinde de posedarea unei aptitudini generale - factor g;
4. L.L. Thurstone :
- realizarea oricărei sarcini necesită și o serie de aptitudini specifice - factor s.

Inteligența = o aptitudine generală rezultată din combinarea mai multor aptitudini specifice.

CARACTERUL

I. Definiere și descriere

1. Caracterul este ansamblul însușirilor psihice privitoare la relațiile unui om cu semenii și valorile care-l orientează.

2. Caracteristici

- a) C = profilul moral al omului - și se definește prin raportare la valorile morale.
- b) C - exprimă un mod de comportare constant;
- c) C = o consecință a socializării (se formează de-a lungul vieții)
 - importante pentru socializare sunt: familia, prietenii, școala;
- d) C = supus VALORIZĂRII - datorită diferenței bine- rău.
- e) C - exprimă întregul sistem de personalitate.

II. Structura caracterului

1. Atitudinile

- a) = un mod de raportare la Realitate ce implică reacții afective, cognitive, comportamentale.
- b) Tipuri de atitudini
 - față de propria persoană - ex: modestia, îngâmfarea, demnitatea etc;
 - față de muncă - ex: disciplină, lene, indisciplină, conștiinciozitate etc;
 - față de semenii/societate - ex: sinceritate, cinste, altruism, egoism etc.

2. Trăsăturile de voință

- = componenta executorie a caracterului
- ex: fermitate, hotărâre, curaj, eroism, delăsare, nepăsare lașitate etc.

CREATIVITATEA

I. Descriere

1. Ce este creativitatea?

- a) ="capacitatea de a imagina răspunsuri la probleme, de a elabora soluții inedite și originale" (E. Limbos)
- b) ="un complex de însușiri și aptitudini psihice care, în condiții favorabile, generează produse noi și de valoare pentru societate" (Al. Roșca).

2. Niveluri ale creativității (I.A.Taylor)

- a) creativitatea expresivă - nu este condiționată de nici o aptitudine;
 - îi este specifică spontaneitatea și libertatea de exprimare
 - o regăsim în desenele copiilor.
- b) creativitatea productivă - specifică tehnicienilor;
 - presupune însușirea unor deprinderi;
- c) creativitatea inventivă - valorificată prin invenții și descoperiri;
 - presupune capacitatea de a sesiza relații noi, căi noi de a interpreta realități cunoscute.
- d) creativitatea inovativă - presupune înțelegerea profundă a principiilor dintr-un domeniu și modificarea abordării unui fenomen.

e) creativitatea emergentă - presupune descoperirea unui principiu, a unei idei care să revoluționeze un domeniu al cunoașterii

II. Procesul creației

1. Fazele procesului de creație

a) Prepararea - acum creatorul

- sesizează problema și o formulează clar;
- culege informații și le analizează;
- emite ipoteze rezolutive; (este de lungă durată)

b) Incubația (se desfășoară în inconștient) - acum

- au loc o serie de prelucrări paralele;
- se stabilesc legături inedite

c) Iluminarea - momentul în care:

- soluția problemei apare brusc în câmpul conștiinței;
- materialul acumulat determină înțelegerea clară a problemei.

d) Verificarea - faza în care

- soluția găsită este testată pentru eliminarea posibilelor erori.

2. Factori cognitivi implicați în procesul creației

a) Imaginația creatoare

= proces predilect al creativității (Al. Osborn)

= sinonimă cu invenția (Th. Ribot)

b) Gândirea divergentă (J.P. Guilford) se caracterizează prin:

- fluență - exprimă rapiditatea și ușurința de a produce cuvinte, idei, asociații, expresii;
- flexibilitate - capacitatea de a modifica și restructura mersul gândirii în situații noi, de a găsi soluții variate, de a opera transferuri;
- originalitate - capacitatea de a emite idei noi, soluții ingenioase, neconvenționale, neobișnuite;
- elaborare - capacitatea de a planifica o activitate, de a anticipa un rezultat final

c) Inteligența

- performanța creativă presupune un anumit nivel al inteligenței;
- nivelul inteligenței crește proporțional cu nivelul creativității până la un anumit prag al coeficientului de inteligență (115-120 IQ)

d) Factorii motivaționali și de personalitate

- curiozitatea vie, perseverența, sensibilitatea ridicată, interse dezvoltate;
- acești factori sunt mai importanți decât inteligența, după un anumit nivel.

e) Factorii de mediu

- mediul familial în mod deosebit
- condițiile social-educative.

III. Personalitatea creativă

Caracteristici motivațional-aptitudinale ale personalității creative:

1. Perseverență, voință - în spatele unor realizări deosebite se află sacrificii și eforturi uneori supraomenești;

2. Deschidere către experiențe noi - disponibilitate de a învăța, de a fi curios;

3. Motivație intrinsecă - nivel înalt de motivare;

4. Interese și preocupări variate

5. Nonconformism epistemic - independență în judecată, curaj în exprimarea opiniilor, curajul de a fi diferiți de ceilalți

6. Toleranța la ambiguitate - capacitatea persoanei creative de a opera mental cu imagini, concepte nedefinite;
7. Curiozitatea - permanenta căutare a lucrurilor noi;
8. Asumarea riscului - curajul de a încerca ceva nou;
9. Fond emoțional bogat - sensibil, trăiește intens evenimentele;
10. Încrederea în forțele proprii
11. Capacitatea de a se angaja în urmărirea unor scopuri de perspectivă;
12. Simțul umorului;
13. Atras de complexitate, de mister.

IV. Produsul creației

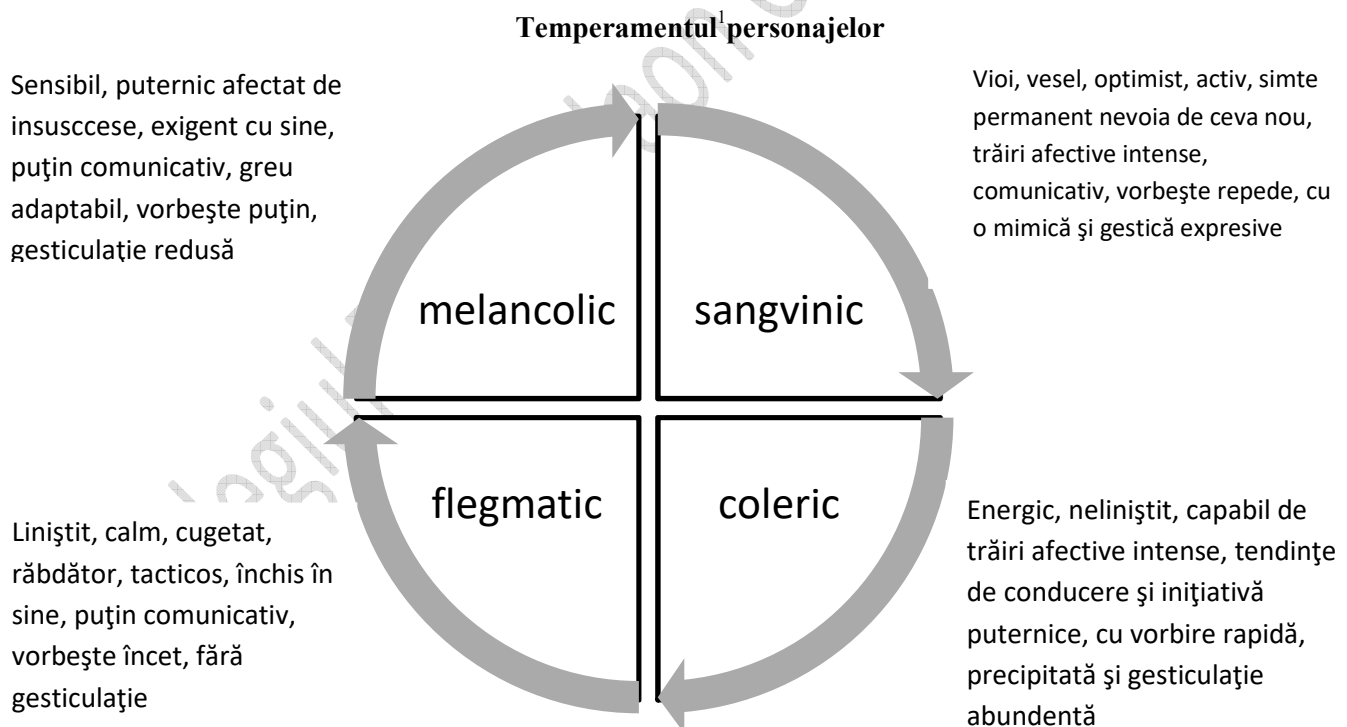
Criterii pentru a evalua dacă un produs este creativ: noutatea, unicitatea, originalitatea, valoarea, utilitatea socială.

Cine evaluează? Experții în domeniu.

FIȘE DE LUCRU ȘI APLICAȚII

1. Aplicații la temperament:

Descoperiți în textele literare studiate personaje care să se poată încadra într-o categorie din tipologia temperamentală prezentată mai jos:

¹Laturadinamico-energetică a personalității care se manifestă pregnant înconduită (înmişcări, trăiriafective, ritmulvorbirii, încomunicare) încă de la naștere; primicare au identificateșiexplicattipuriletemperamentale au fostHippocrateșiGalenus (sec. V î.e.n)

2. Aplicații la aptitudini:

- **Exercițiu:**

Ce aptitudini considerați că sunt necesare domeniului: medical, pedagogic, artistic, sportiv?

- **Se propun următoarele exerciții aplicative:**

1. Dați exemple de persoane celebre, cunoscute pentru manifestările timpurii ale aptitudinilor.
2. Analizați componentele aptitudinii pedagogice pe baza propriei experiențe școlare și a unor fragmente literare (ex. „Domnu’ Trandafir”)
3. Realizați caracterizarea colegului de bancă din punct de vedere aptitudinal.
4. Dați cel puțin 3 exemple de comportamente inteligente folosindu-vă de experiența voastră de viață.

Elevii care vor fi activi și vor oferi răspunsuri elocvente vor fi apreciați cu note foarte bune.

- **Completați fișa individuală ce va conține următoarele cerințe:**

- scrieți ce aptitudini considerați că aveți;
- completați fișa utilizând și aprecierile părinților, colegilor, prietenilor, profesorilor;
- în ce domenii de activitate (profesie) credeți că v-ar ajuta aptitudinile identificate?

3. Fișă de lucru - Caracterul:

1. Realizați autocaracterizarea și

2. Contruiți portretul caracterologic al celui mai bun prieten.

Capitolul III: Conduita psihosocială

Tema 1: Imaginea și stima de sine

I. Imaginea de sine – Cine sunt eu?

1. Schemele despre sine:

- contin informatii, amintiri, credinte despre propria persoana;
- functioneaza ca niste filtre in relatiile cu ceilalti
- este greu sa schimbi parerea cuiva despre el insusi.

2. Evaluari reflectate:

- = reactiile celorlalti fata de noi;
- = utile pentru a ști cum ne vad ceilalti.

3. Comparatia sociala:

- schemele despre noi depind de oamenii cu care ne comparam.

4. Autoperceptia:

- ne observam propriul comportament;
- deducem atitudinile și trasaturile noastre în baza acestei observatii.

II. Stima de sine

1. = rezultatul estimării propriei valori;

- se manifesta ca satisfactie sau insatisfactie pe care individul o asociaza imaginii de sine (constient sau nu)

2. Natura stimei de sine (fragmentara sau globala)

a) prescolari – nu prezinta globalitatea actului evaluativ;

- b) 7-8 ani – începe să se cristalizeze luarea în calcul a integralității;
- c) adolescenți – globalitatea evaluării de sine se accentuează și se deplasează către trăsăturile interne și stabile.

3. Nivelul stimei de sine

= rezultatul a două judecăți de evaluare egale ca importanță:

- a) aprecierea propriei valori – vizează ceea ce este important, definitiv pentru o persoană;
- b) aprecierea susținerii sociale oferite de anturaj.

- persoana ia în calcul distanța dintre ceea ce i-ar plăcea să fie performanța sa și cum este aceasta în realitate.

Distanța mare => stima de sine suferă.

Distanța mai mică => stima de sine este susținută.

Tema 2: Relațiile interpersonale și rolul lor în formarea și dezvoltarea personalității

I. Personalitatea - construcție socială

1. Cine este cel înzestrat cu personalitate?

- actorul - cu înzestrarea lui biologică, cu limite și calități;
- actorul ca autoobservator - are capacitatea de a se vedea cu ochii altora;
- actorul observat - își asumă roluri, participă, vrea să fie recunoscut.

2. Nevoia de afiliere - dorința de a avea contacte frecvente cu ceilalți

- dacă nu există → apare un deficit cantitativ în relațiile cu semenii;
 - sunt puțini prieteni;
 - apare singurătatea socială

3. Nevoia de intimitate - dorința de a avea relații calde și apropiate

- dacă nu există → apare un deficit calitativ în relații;
 - relațiile cu ceilalți sunt superficiale;
 - apare singurătatea subiectivă.

4. Concluzia:

Actorul are o personalitate rezultată din interacțiunile cu semenii săi.

II. Atracția interpersonală

1. Ce înseamnă autodezvăluire?

= procesul prin care un individ comunică altora informații despre sine.

2. Proximitatea - apropierea în spațiu al celor doi parteneri

- efectele proximității:

- a) anticiparea interacțiunii - care ne face să îl percepem pe celălalt ca fiind simpatic și compatibil;
- b) simpla expunere - trăind mereu în apropierea acelorași persoane, acestea ne devin tot mai dragi.

3. Similaritatea = situația în care cei care interacționează au credințe și valori comune;

4. Reciprocitatea = posibilitatea de a răspunde pe măsura acțiunilor persoanei cu care se interacționează

5. Dacă există similaritate și reciprocitate, atunci:

- se accentuează interesul pentru celălalt;
- se fundamentează relațiile interpersonale pozitive.

6. Concluzia: Atracția interpersonală = dorința unui individ (P1) de a întreține relații pozitive cu un alt individ (P2).

Tema 3: Comportamente pro și antisociale

Comportamentul de ajutorare

I. Ce este?

= o subcategorie a comportamentului prosocial;

= un act intenționat efectuat în folosul altei persoane.

II. Explicații ale comportamentului de ajutorare

1. Predispoziția biologică

- ființele umane au tendința înăscută de a-i ajuta pe semeni.

2. Învățarea socială

- acest comportament își are originile în procesul de socializare;

= adică este învățat.

3. Empatia

= capacitatea de a sesiza trăirile altuia

ne identifica emoțional, cognitiv cu altă persoană.

- pentru ființele umane este neplăcut să-l vadă pe altul suferind.

III. Factori ai comportamentului prosocial

1. Factori situaționali

a) Prezența sau absența celorlalți influențează decisiv acordarea ajutorului;

b) În prezența celorlalți individul își amână intervenția.

c) Explicația se bazează pe ideea de difuziune a responsabilității.

2. Factori de personalitate

a) Stările psihologice tranzitorii

- ex: zile bune/zile rele; vremea frumoasă/mohorâtă

b) caracteristici ale persoanei

- competența percepută specifică

- capacitatea de a stăpâni situația

Aplicații

Fișa de evaluare 1

I. Completați spațiile libere

1. Autodezvăluirea este un proces prin care un individ altora informații despre sine.

2. Singurătatea..... presupune un deficit calitativ în relațiile interpersonale.

3. Nevoia de intimitate determină relații..... cu ceilalți.

4. Anticiparea este unul dintre efectele proximității.

II. Alegeți varianta corectă

1. Personalitatea este:

a) o construcție cu care ne naștem;

b) o construcție pe care o relizăm singuri;

c) o construcție socială.

2. Singurătatea socială se referă la persoanele care:

a) au mulți prieteni, dar nu se întâlnesc frecvent cu ei;

b) au prieteni apropiați, dar puțini;

c) au prieteni foarte puțini și își doresc mai mulți.

3. Termenul atracție interpersonală denumește:

a) dorința unui individ de a cunoaște cât mai multe lucruri;

b) dorința unui individ de a întreține relații pozitive cu alt individ;

c) dorința unui individ de a întreține relații conflictuale cu un alt individ.

III. Așezați în conexiune logică termenii din prim coloană cu explicațiile din coloana a doua

1. nevoia de afiliere

a) apropierea în spațiu a celor doi parteneri.

2. singurătate emoțională

b) dorința oamenilor de a avea contacte relativ frecvente

3. proximitate cu ceilalți.
c) impresia că relațiile cu ceilalți sunt superficiale.

IV. Descoperiți mesajele din afirmațiile:

1. "Omul este măsura tuturor lucrurilor, a celor care există, precum există, și a celor care nu există, precum nu există." (Protagoras)
2. "Omul este lup față de om." (Th. Hobbes)

V. Cum ați putea răspunde la întrebarea: Ne naștem oameni sau devenim oameni?

VI. Alcătuiște o listă secretă cu normele morale pe care le-ai încălcat în ultima săptămână. Ce te-a determinat să încalci normele respective? Există o persoană în care ai toată încrederea să-i arăți lista. De ce ei și nu altcuiva?

Fișa de verificare 2

I. Completați spațiile libere:

1. Schemele despre sine conțin,, despre propria persoană.
2. Stima de sine este propriei valori.
3. Nivelul stimei de sine este rezultatul a egale ca importanță.

II. Aproximați vârsta celor care fac următoarele afirmații:

1. "Le-am dat ceață astăzi la meci."
2. "Mă cheamă Ana și nu sunt prea înaltă."
4. "Sunt o fetiță frumoasă – așa îmi spune mereu bunica."
5. "Nu mă înțelege nimeni."
6. "Ce folos că sunt așa frumoasă, dacă nu reușesc să fac parte din echipa de volei."
7. "Pariții cred că sunt un geniu în informatică, dar mie îmi place să joc teatru."

III. Enumerați elementele care credeți că determină, prioritar, nivelul stimei de sine la vârsta adolescenței.

IV. Citiți fragmentul ce urmează. Subliniați cu o linie *estimările propriei valori* precizate de autorul în cauză, și, cu două linii, *aprecierile asupra suportului social* din partea familiei.

"Și unde nu s-au adunat o mulțime de băieți și fete la școală, între care eram și eu, un băiet prizărit, rușinos și fricos și de umbra mea.

.... Și când învățam eu la școală, mama învăța cu mine acasă și citea acum la ceaslov, la psaltire și Alexandria mai bine ca mine, și se bucura grozav când vedea că mă trag la carte.

Din partea tatei,, puteam să rămân cum era mai bine: <<Nic-a lui Ștefan a Petrei>>, om de treabă și gospodar în Humulești.

.....- Așa a fi, n-a fi așa, zise mama, vreau să-mi fac băietul popă, ce ai tu?

- Numaidecat popă, zise tata. Auzi, măi! Nu-l vezi că-i o tigoare de băiet, cobăit si leneș, de n-are pereche. Dimineața, până-l scoli, îți stupești sufletul. Cum îl scoli, cere de mâncare. Cât îi mic, prinde muște cu ceaslovul și toată ziua bate prundurile după scăldat, în loc să pască cei cârlani și să-mi deie ajutor la trebi, după cât îl ajută puterea.

...Și după cum am cinstea a vă spune, multă vorbă s-a facut între tata și mama pentru mine...

...Mama însă era în stare să toarcă-n furcă, și să învăț mai departe. Și tot cihăia mama pe tata să mă deie undeva la școală, căci auzise ea spuind la biserică, în <<Parimei>>, că omul învățat înțelept va fi și pe cel neînvățat slugă-l va avea. “

(Ion Creangă – *Amintiri din copilărie*)

Colegiul Tehnic Ion C. Stefanescu Iasi